

**פרשת בהר -
בחקתי
תש"פ**

גליון 206
נא לשמור על
קדושת הגליון

נא לא לעיין בו בשעת
התפילה וקריאת התורה

בס"ד

**בית
שלמה**

**פרפראות בדרך מוסר
על פרשת השבוע**

יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לעילוי נשמת

מו"ר רבי יצחק ב"ר יעקב יגן
הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא
מור"ר אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה רב
ר' מנחם יצחק בנימין ב"ר יוסף חיים
הרב יוסף וולטר ב"ר שמחה בונם
תרה"ק רבי מאיר ב"ר שלמה
הרה"ק רבי יצחק אייזק הלוי ב"ר יעקב
הרה"ק רבי מרדכי שרגא פייביש
ב"ר ישראל מרחוק
הרה"ק רבי שלמה אליעזר אלפנדי ב"ר יעקב
הרה"ק רבי יהושע ב"ר אריה לייב
הרה"ק רבי יהושע העשיל צורף
הרה"ק רבי יעקב ב"ר יעקב משה
הרה"ק רבי ישעי' מינאוויץ
תרה"ק רבי חיים ב"ר מנחם מענדל
רבינו סעדיה גאון ב"ר יוסף
רבי משה חיים להראטו ב"ר יעקב די
תרה"ק רבי שמואל אליה ב"ר יחזקאל
תרה"ק רבי שלמה ב"ר מרדכי
תרה"ק רבי שלמה זלמן ב"ר יהודה לייב
תרה"ק רבי אליעזר זאב מקרעשטק
הי"ד ב"ר מאי

אין עוד מלבדו
אין יחיד ומיוחד

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל-MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

"שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמר פרמך ואספת את תבואתה" (כ"ה, ג')

בראתי יצה"ר אך בראתי לו תורה תבלין
וכן בפס' וְאִמְרַתְּ אֱלֹהִים פִּי תְבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן לָכֶם וְשָׁבְתָה
הָאָרֶץ שְׁבֹת לַה' מִרְמֹז עַל כֵּךְ כִּי כִשְׁתוּלוּדוּ וְתִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ הַיְינָה הָעוֹלָם
הַזֶּה וּשְׁבַתָּה הַיְינָה שְׂכַל עֲבוּדֵינָה צְרִיכָה לְהִיטֵל לְשׁוּב אֶל ה' הַשִּׁיבֵנו ה'
אליך ואז יזכה לשבת לה' היינו שיוכה לשבת עם הקב"ה בגן עדן כמו
שכתוב (ברכות י"ז ע"א) צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו
השכינה
ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה' שדך לא תזרע וכרמך
לא תזמר - את ספיח קצירך לא תקצור ואת ענבי גיזרך לא תבצר שנת
שבתון יהיה לארץ היינו שבעולם הבא כבר לא ניתן לעשות מצוות
ומעשים טובים ולא ניתן להוסיף עוד ספיחים אלא רק מה שאדם אסף
בחיים חיותו ועפ"י מה שאגר האדם על זה יקבל שכר כמו שנאמר וְהִיטֵתָ
שְׁבֹת הָאָרֶץ לָכֶם לְאֶכְלָה הַיְינָה שְׂאֵדָם אוֹכֵל פְּרוֹת מַה שֶׁעָשָׂה בְּעוֹלָם הַזֶּה
וזה מה שנאמר מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת

ונשאלת השאלה מדוע לא נכתב לפני ואספת את תבואתה שש שנים כמו
שנכתב לפני הזריעה ולפני הזמירה הרי גם האיסוף היא אחת מהמלאכות
הנעשות בשדה אלא בס"ד ניתן לומר כי פס' זה בא לרמז על חיי האדם
שכן ידוע כי שש שנים באים לרמזו על חיי האדם כמו שאומר דוד הע"ה
ימי שנותינו בהם שבעים שנה וכן מובא על שנות עבודת העבד שש שנים
יעבוד ובשביעית יצא לחפשי רמז לשבעים שנותיו של האדם ועל כך באה
התורה ללמד כי שש שנים תזרע שדך רמז לעשה טוב כמו זורע צדקות
ושש שנים תזמר רמז לסור מרע כמו לזמר עריצים ואח"כ ואספת את
תבואתה היינו בסוף חייך כשתגיע לעולם האמת אז תציג את כל מה
שאספת בעולם הזה ולכן לא נכתב שש שנים לפני המלאכה הנ"ל כי
האיסוף נעשה רק בסוף חייך של האדם כאשר הוא מגיע לבית דין של
מעלה

עפ"י הנ"ל ניתן גם להבין את שאר הפס' המופיעים כאן שכן בהר סיני רומז
על כך שכבר בלידתו מצטרף אליו היצה"ר הנרמז במילה בהר שידוע
שהיצה"ר נדמה לרשעים כהר וסיני הוא רמז לתורה שאמנם

"וכי ימוך אחרך ומטה ידו עמך והחזקת בו" (כ"ה, ל"ה)

מובא בספר אהלי צדיקים "בספר יבקש רצון על מדרש שוחר טוב
תהילים קאפיטל י"ב מביא שם שפעם אחת היה איש בדרך שהרבה
מאד בדברי בדחנות והיה עני מדוכא מאד פ"א הקניטתו אשתו כי לא
היה להם מה לאכול ובא לבית הרב הקדוש רבינו פנחס מקוריץ ז"ע
והתנצל לפניו את מר שיחו וגודל עניות שלו ר"ל ואמר לו הרה"ק בלום
פיך מלדבר דברי בדחנות ותהיה הרווחה ופרנסה טובה אצלך והסביר
לו הטעם כי כל מזונותיו של האדם קצובים לו מראש השנה ובוודאי
אין קוצבים לו כך וכך מדות דילמא לא יודמן לו כך וכך אך קוצבין לו
כך וכך מדות הנאה יהיה לו ואתה בדברי בדחנותך תתענג נפשך ובוזה
אתה מוציא כל ההנאה והתענוג הקצוב לך ולא נשאר לך ממה ליקח
לחם לאכול לשבעה על כן עצור עצמך במילין ויהיה לך שריד לאוכלך
עד כאן לשונו

עוד סיפור המובא בספר גן הדסים המלמד על העוצמה הרבה שיש
בנתינת צדקה הרב הקדוש רבי חיים בעל הדברי חיים מצאנז זצוק"ל

"אם פחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם"

כתב הרה"ק מרדכי הכהן מצפת ז"ע בספרו שפתי כהן "כנגד ג' דברים יתן
ג' דברים כנגד בחקותי תלכו ונתתי גשמיכם בעתם שחוק זמן אני קבעתי
להם כי אם ירדו בזמן הקציר הם קללה לעולם אם אתם תלכו בחקותי הם
גם ילכו בחוקי שקבעתי להם וכנגד את מצותי תשמרו ונתנה הארץ יבולה
מה שמוביל ושמור לה תתן לכם ולזה לא אמר פריה וכנגד ועשיתם אותם
ועץ השדה יתן פריו פירש"י ז"ל הם אילני סרק כמו שאתם עושים את
המצוות כן אילנות שאינם עושים פירות יעשו כי בעשייתכם המצוות יגדלו
הפירות שלהם לזה אמר פריו ולא אמר פרי כי ודאי אילן גדול בעובי
ובקומה לא נברא לבטלה וכל מה שברא הקב"ה הכל היה בשלמות בלי

חסרון כלל אלא ודאי שהיה להם לאילני סרק פרי חביב ונחמד ומתוק
ובחטא אדם נמנע ממנו שלא היה הגון וראוי לו מרוב עלויו וכן ארז"ל אילן
שאדם אכל ממנו חטה היה, החטה עתה היא נורעת בכל שנה ושנה ואינה
אילן אלא מחטאו של אדם אחר שהיתה אילן נעשית זרעים וכן אמרו
עתידיה חטה שתתמר ועולה וכן תמצא שהיא סדוקה כגרעין תמרה כל זה
להורות שהיתה כמו התמרה א"כ לזה אמר ועץ השדה לא כמו שאמר
בקללה ועץ הארץ אלא עץ השדה שיוצא מאליו ואין לו שמירה שהוא
בשדה יתן פריו בגימ' הן אילני שרק יתן פריו אם תהיו ראויים והגונים
לאותו פרי

פרקי אבות פרק ה'

הוא הָיָה אומֵר, בְּן חֲמֵשׁ שָׁנִים לִמְקָרָא, בְּן עֶשְׂרִי לְמִשְׁנָה, בְּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה לְמִצְוֹת, בְּן חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה לְתַלְמוּד, בְּן שְׁמוֹנֵה עֶשְׂרֵה לְחֶפְזָה, בְּן עֶשְׂרִים לְרֵדוּף, בְּן שְׁלֹשִׁים לְבֹתָ, בְּן אַרְבָּעִים לְבִינָה, בְּן חֲמִשִּׁים לְעֵצָה, בְּן שִׁשִּׁים לְזַקְנָה, בְּן שִׁבְעִים לְשִׁבְיָה, בְּן שְׁמוֹנִים לְגְבוּרָה, בְּן תְּשַׁעִים לְשׂוּתָה, בְּן מֵאָה כְּאֵלּוּ מִתּוֹ עֵבֶר וּבִטָּל מִן הָעוֹלָם. (משנה כ"א)
בְּן בֶּג בֶּג אֹמֵר, הֶפְךָ בָּהּ וְהֶפְךָ בָּהּ, דְּכִלְאָ בָּהּ, וְבָהּ תִּחְזִי, וְסִיב וּבָלָה בָּהּ, וּמִנָּה לָא תִזְעַ, שְׂאִין לָךְ מְדָה טוֹבָה דִּימְנָה. (משנה כ"ב)

ניתן לפרש בס"ד את סמיכות המשניות הנ"ל כי אם ישאל אדם את עצמו שאמנם עד גיל שמונה עשרה הוא צריך להיות עסוק בלימוד התורה אך כדברי המשנה מגיל שמונה עשרה כבר נראה לכאורה כי הוא צריך לעשות גם דברים אחרים שמהם לא קשורים בלימוד התורה על זה בא בן בג באומר הפוך בא והפוך בא דכלא בא היינו שכל מה שאדם עושה צריך לבוא מתוך התורה והתורה צריכה להיות מרכז חייו ואת כל צרכיו האדם יכול למצוא דרך התורה שכן הכל נמצא בתוכה

משנת הצדיק הרה"ק רבי שלמה אליעזר אלפנדרי זצוק"ל זי"ע – כ"ב אייר (שבת)

רבי שלמה אליעזר אלפנדרי המכונה הסבא קדישא נולד באיסטנבול לרבי יעקב וחוה כנצר למשפחת רבנים המייחסת עד לבצלאל בן אורי משבט יהודה שימש ברבנות בערים דמשק וצפת ולעת זקנתו עלה והתיישב בעיר ירושלים ת"ו נפטר בשנת תר"צ ומקום מנוחתו בהר הזיתים אשר בירושלים רבים הם סיפורי המופת אשר מסופרים אודות הרב ומעשי ניסים אשר היו אצלו לרוב ומספרים כי בחג הסוכות נהגו רבים מבני ירושלים לעלות להרגל לביתו. הדבר גרם לביטולו מלימודו ולכן קבע שעה מסוימת בכל יום מימי חול המועד לקבלת קהל, ומשהסתיימה נעל את דלת סוכתו והמשיך בלימודו. במקרה אחד הגיע הרב יוסף חיים זוננפלד לאחר שתמה שעת קבלת הקהל הוא דפק על הדלת כמה פעמים אך הרב אלפנדרי לא שמע את הדפיקות מאחר שהיה שקוע בלימוד למחרת הגיע הרב זוננפלד בשעה היעודה, ושאל את הרב אלפנדרי מדוע לא ענה כבודו לדפיקותי על דלת סוכתו ענה הסבא קדישא הלוא גם אני דופק ודופק לפעמים בכותל למען חולי ישראל ולא עונים לי

עוד מספרים כי שנה אחת, בל"ג בעומר, נפל פחד גדול על יהודי צפת, מן הערבים תושבי הכפרים הסמוכים. הללו רצו לבטל את ההילולא לרבי שמעון בר יוחאי ואיימו להתנפל על השיירות העולות למירון. לפי השמועה משעברו הישמעאלים בדרכם להתנפל על השיירות, ליד ביתו של ר' שלמה אליעזר אלפנדרי הם ראו שמתוך ביתו יצאה אש שלא שרפה שום דבר ופחד גדול נפל עליהם. למחרת עוד התחזק הנס כאשר ר' שלמה אליעזר שלח שליחים אל ראשי חכמי צפת ומסר הודעה עלי ועל צווארי תוכלו לסמוך ולקיים את ההילולא בל"ג בעומר כפי שנהגו בכל הדורות ואכן כך היה.

סיפור נוסף, הפשה נציב הממשלה התורכית, הגיע יום אחד רכוב על סוסו וכל נכבדי העיר יצאו לקראתו. הוא היה הדור בלבשו, בגדיו נקיים ומגוהצים ולראשו כובע שבחזיתו סמל של צבא תורכיה. על כתפו נראו שלושה עלי תאנה – סמל לדרגות הקצונה הגבוהות ביותר. הוא נכנס אל העיר כולו מלא שררה וכבוד ומלווים אותו שני חיילים. נכבדי העיר ברכוהו לשלום ושוחחו עמו על מצב המלחמה ועל בעיות אספקת האוכל לצפת כשגמרו את שיחתם נפרדו נכבדי הקהילה מהשר ופנו איש אל ביתו. דבר בואו של השר נשמע גם בביתו של ר' שלמה אליעזר והוא מיהר לקבל את פניו. משנפגשו, התפלא השר ממראה פניו של ר' שלמה והבין מיד כי לפניו אדם גדול הוא אמר כבוד הרב כיוון שאתה אדם חשוב, הואל בטובך לברכני, הרב השתומם למשמע הבקשה, אך מיד השיב ברכה טעונה ענוה, על כן ירד רום מעלתו מן הסוס ואחר כך אברכהו. מיהר השר לעשות כרצון הרב החשוב, ירד מן הסוס, הרכין ראשו בפני רבי שלמה אליעזר והלה ברכו ברכות מפליגות, שיצליח ה' את דרכו ושישגיח על עם ישראל התנוגים למשיסה להצילם מיד אויביהם הרעים. לאחר מכן נפרדו השר ורבי שלמה אליעזר איש איש למקומו. כבודו והדרת פניו של רבי שלמה אליעזר אלפנדרי עשו רושם בל ימחה על השר הנכבד ובזכותו דאג השר לאספקה סדירה של מזון ומים לתושבי צפת התנוגים במצוק ובמחסור.

מעט לפני שנפטר, בבורק כ"ב לחודש אייר תר"צ, עוד היה עטוף בטלית ושני זוגות תפילין והחל לומר קריאת שמע. כשהגיע לתיבת "אמת" רמו שיחלצו לו את התפילין והפליט מפיו די העיקר הוא האמת אינני יכול יותר הוא הספיק לברך על כוס חלב "שהכל נהיה בדברו", לגם מעט ונפטר קרוב לגיל 110 (מתוך הספר 'ר' שלמה אליעזר אלפנדרי הסבא קדישא')

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים
דברי דוד – הרה"ק דוד בן אברהם אהרן זצוק"ל זי"ע

"אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשייתם אתם – ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פרי" (כ"ו, ג-ד)

שלא לעשות דהיינו גניבה גזילה ורציחה וכדומה ומצות השמעיות הוא כמו בלאים ושעטנ"ז דאסר הכתוב ללבוש צמר ופשתים ואין אנו יודעים טעם לזה רק שצריך לקיים אותם בשביל האמונה שהשי"ת ציוה שלא ילך בשעטנ"ז וכדומה צריך לקיים אותם אף שהוא חוק בלי טעם כמו שאיתא גבי פרה אדומה זאת חקת התורה שאין לך רשות להרהר אחריה

וזה הוא פירוש הכתוב הנ"ל ומתורץ קושיא הנ"ל אם בחקתי תלכו היינו ר"ל אם תקיימו המצוות שהם חוק בלי טעם ואת מצותי תשמרו ועשייתם אותם דהיינו החוקים ע"ז אמר הכתוב ונתתי גשמיכם בעתם דהיינו שמוכרח לשלם בעולם הזה השכר כי מה שאנו מקיימים החוקים הוא מפאת אמונה שמאמין בהשי"ת שהוא מנהיג ובורא וכו' ומחמת זה אנו מקיימים מצותיו וע"ז צריך לשלם בעה"ז כנ"ל כי יהי עובר על כל תלין כי אנכי לא יהי מפי הגבורה שמענו ודו"ק כי נכון הוא בעוה"שי"ת

סגולה לפרנסה – קיום תורה ומצוות

"והשיג לכם דיש את בציר ובציר ישיג את זרע ואכלתם לחמכם לשבע וישבתם לבטח בארצכם" (כ"ו, ה')

ישיג דיון האם צריך האדם קודם להתעסק בעשה טוב ואח"כ בסור מרע או שקודם בסור מרע ואח"כ בעשה טוב ובאה התורה ללמד כי אם האדם יתעסק בעשה טוב אז ממילא לא יהיה לו זמן לעסוק ברע וכך יתקיימו שני הדברים יחדיו וניתן לראות רמז לכך בפסוק הנ"ל שכן 'דיש' רומז לעשה טוב בחינת דברים דיש לעשותם 'ובציר' רומז על דברים שיש להיבצר ולא לעשותם ועפ"י הנ"ל נסביר 'והשיג לכם דיש את בציר' היינו אם האדם יעסוק בעשה טוב לא יהיה לאדם זמן להתעסק ברע ובציר ישיג את זרע ואף אם ירצה היציה"ר שיעשה רע